

Seminārs: Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā
Temats: Intelektuālā īpašuma tiesību nostiprināšana

Māra Rozenblate

Patentu valdes vadošā eksperte

2018. gada 13. martā

E-pasts: mara.rozenblate@lrpv.gov.lv

Specifiskais kritērijs: 7. Projekta iesniegumā paredzētās investīcijas atbilst 8. tehnoloģiju **gatavības līmenim** (4. kvalitātes kritērijs)

Augsta gatavības pakāpe: projekta iesniedzējam ir tiesības uz intelektuālo īpašumu, kas nepieciešams projekta īstenošanai

Vidēja gatavības pakāpe: projekta iesniedzējs ir norādījis intelektuālo īpašumu, kas nepieciešams projekta īstenošanai, bet vēl nav ieguvis tiesības uz to

Intelektuālais īpašums šīs programmas kontekstā

Autortiesības – ja produkts ir datorprogramma (plašākā izpratnē)

Patents – ja produkts ir tehnisks risinājums (ierīce, iekārta, viela, tehnisks paņēmieni)

Dizainparaugs – ja ir radīts jauns produkta vizuālais noformējums

Selekcionāra tiesības - ja ir radīta jauna augu šķirne

Komercnoslēpums – varbūt, bet grūti pierādāms, izmantojams

Preču zīme - domāju, ka nekvalificējas, jo radīšanā maz/nemaz izpētes vai attīstības, vairāk saistīta ar tirdzniecību nevis ražošanu

Intelektuālā īpašuma tiesības ir tiesības aizliegt citiem, nevis tiesības izmantot pašam

Autortiesības: datorprogrammas kā literāra darba paveids
Nekur nav jāreģistrē; galvenais nosacījums – paša radīta
Aizsargā formu (programmēšanas valodā rakstītu pirmkodu)

Autortiesības darbojas visā pasaulē

Neaizsargā funkcionalitāti jeb programmas izpildītu algoritmu
(paņēmienu)

Manuprāt, atbalstam kvalificējas programmas, kuras ir
paredzēts tirgot kā preci (ārpus kādas ierīces vai procesa)

Komercnoslēpums ir informācija, kura atbilst trim kritērijiem:

1) tai ir jābūt slepenai tādā nozīmē, ka tā nav (kā veselums vai precīzs tās komponentu salikums) vispārzināma vai pieejama gatavā veidā tādu aprindu personām, kuras savā ikdienas darbībā parasti izmanto minēto informācijas veidu;

2) tai ir komerciāla vērtība tādēļ, ka tā ir slepena;

3) persona, kas ir likumīgi ieguvusi šādu informāciju, to ir glabājusi saprātīgos slepenības apstākļos.

- **Par saprātīgiem pasākumiem savu komercnoslēpumu aizsardzībā parasti uzskata šādus pasākumus:**
- 1. informācija tiek izpausta vienīgi tiem cilvēkiem, ar kuriem ir noslēgts (vēlams rakstisks) līgums par konfidencialitāti;
- 2. informācija tiek izpausta vienīgi tiem cilvēkiem, kuriem „tā ir nepieciešama”;
- 3. apmeklētājiem un nepiederošām personām tiek ierobežota piekļuve slepenajai informācijai;
- 4. slepenās informācijas marķēšana ar brīdinājuma uzrakstiem;
- 5. slepenās informācijas kodēšana;
- 6. slepenās informācijas glabāšana drošā vietā;
- 7. datorā piekļuve šai informācijai iespējama vienīgi, ievadot paroli.
- Var būt arī citi piesardzības pasākumi.

Komercnoslēpumu var izmantot tikai pret ļaunprātīgiem ieguvējiem

Ļaunprātīgā iegūšana jāpierāda tiesā

Var vērsties tikai pret konkrēto ieguvēju

Kolīdz izpausts, tas vairs nav noslēpums

Labdabīga iegūšana (eksperimentālā ceļā, reversā inženierija) ir likumīga

Dizainparaugi: izstrādājumu ārējais izskats (veidols)

Dizainparaugi: telpiski (modeļi), plakani (zīmējumi)
un kombinēti

Izvēles aizsardzība: kā preču zīme vai kā
dizainparaugs, var būt gan nacionālais
dizainparaugs, gan Eiropas Savienības
dizainparaugs

Jaunas augu šķirnes:

Reģistrācijas iestāde: ZM Valsts augu aizsardzības dienests vai
ES jaunu augu šķirņu reģistrācijas birojs

Ekskluzīvo tiesību ilgums:

25 gadi visiem augiem, izņemot

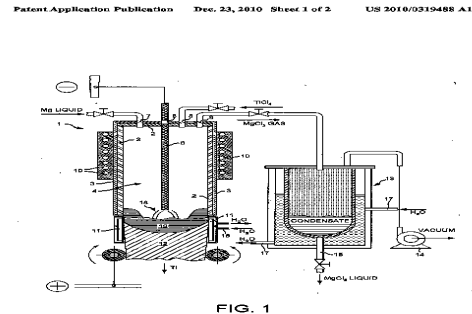
30 gadi vīnogulājiem un kokiem

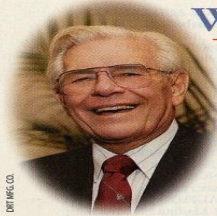
+ 5 gadi, ja ir īpašs lūgums

Patenti:

- tehnisku risinājumu (izgudrojumu) aizsardzības forma
- datorprogramma kā ierīces vai paņēmiena elements
- patenti iegūstami katrā valstī atsevišķi
- aizsardzības termiņš ir 20 gadi no pieteikuma datuma

DAYTON RELIABLE TOOL & MANUFACTURING CO.

WORKING KNOWLEDGE

POP TOPS

ERMAL C. FRAZE patented the idea for a pull tab that could be attached directly to the surface of a can top.

by Wesley G. Rogers

Engineers interested in the aesthetics of their profession might consider the aluminum or steel pop top, which goes by many names. “Zip,” “tap,” “snap” and “pop”—as well as the less sonorous “tab” and “ring”—are all adjectives that have preceded the noun “top” at one time or another in the 35-year history of the self-opening can lid.

According to engineering lore, the late Ermal C. Frazee, founder of Dayton Reliable Tool & Manufacturing Company in Ohio, came up with a practical idea for the pop-top lid after attempting with halting success to open a beer can on the bumper of his car. For decades, inventors had been trying to devise a can with a self-contained opener. Their elaborate schemes had proved unworkable because they required complex manufacturing steps for the attachment of the pull tab—the element that exerts force to open the can top. Frazee succeeded because he conceived of a simple and economical rivet to hold the tab in place. Unlike previous approaches, the rivet was formed from the surface of the can top itself.

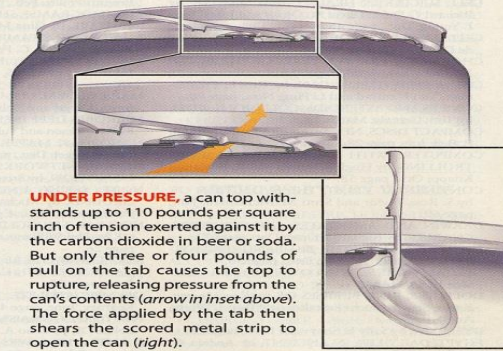
Since the mid-1960s, the pop top has experienced dozens of refinements. Sharp edges that might cut the person who drinks from the can are gone. And the tab remains fixed to the top after opening, so that park maintenance workers no longer spend hours scouring the grounds to remove the metal scraps. The development of the technology, in fact, continues. Today one pound of aluminum yields 1,000 tabs, a fourfold increase over the amount produced per pound of metal in 1965. The simple manufacture of snap, tap and pop may pose a challenge to the ingenuity of the engineering community for years to come.

WESLEY G. ROGERS is vice president of Dayton Reliable Tool & Manufacturing Company in Dayton, Ohio.

EVOLUTION of the pop top has carried it through many variations over the past 35 years.

DAYTON RELIABLE TOOL & MANUFACTURING CO.

UNDER PRESSURE, a can top withstands up to 110 pounds per square inch of tension exerted against it by the carbon dioxide in beer or soda. But only three or four pounds of pull on the tab causes the top to rupture, releasing pressure from the can's contents (arrow in inset above). The force applied by the tab then shears the scored metal strip to open the can (right).

MICHAEL GOODMAN

MANUFACTURE of a pop top involves (a) forming and shaping a rivet (a raised metal button); (b) scoring the can to less than half its 0.0088-inch thickness; (c) shaping the metal; and then (d) affixing the pull tab to the can lid.

DAYTON RELIABLE TOOL & MANUFACTURING CO.

Patenti varētu būt galvenais intelektuālā īpašuma veids, kas kvalificētos atbalstam šajā programmā

Patentus piešķir katras valsts patentu iestāde

Patentēšanas process ir diezgan ilgs (3-5 gadi)

Galvenās patentēšanas procedūras stadijas:

- pieteikuma sagatavošana un iesniegšana
- pieteikuma ekspertīze (satur patentmeklējuma stadiju un pašu ekspertīzi)
- pieteikuma publikācija 18 mēnešus pēc prioritātes datuma (A publikācija)
- lēmuma pieņemšana par patenta piešķiršanu un piešķirtā patenta publikācija (B vai C publikācija)
- ikgadēja maksāšana par patenta uzturēšanu spēkā

Ko nedrīkst darīt, ja vēlas iesniegt patenta pieteikumu

- **Nepublicēt** pirms pieteikuma iesniegšanas piem., rakstu, preses relīzi, prezentāciju/plakātu/materiālus konferencē vai blogā

- **Netirgot** produktus pirms pieteikuma iesniegšanas, kuros ir iekļauts izgudrojums

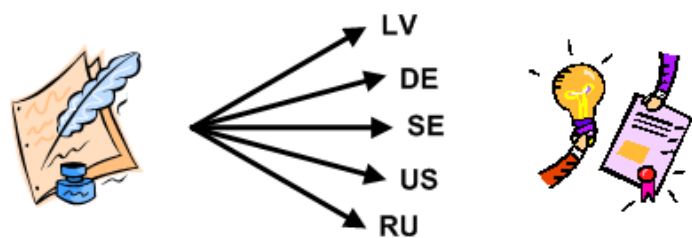

- **Nelasīt** lekciju vai neuzstāties pirms iesniegšanas izņemot, ja ir noslēgts **konfidencialitātes līgums**

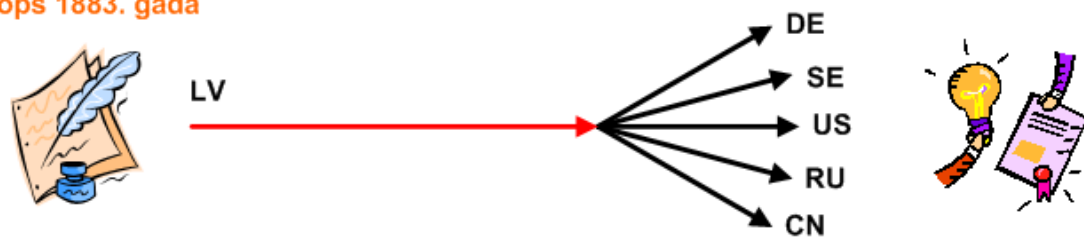

- Iespējami ātri meklēt profesionālu padomu!
- Iesniegt pieteikumu pirms citiem!

pirms 1883. gada

kopš 1883. gada

kopš 1970. gada

0

12

30-31

mēneši

Stiprās puses:

- patents piešķir absolūtas tiesības aizliegt citiem lietot patentēto izgudrojumu - līdzīgi kā zemes īpašnieks drīkst aizliegt citiem ieeju savā teritorijā; patentu tiesību specifiskās normas par ekvivalentiem risinājumiem var salīdzināt ar piemēru no nekustamā īpašuma jomas, proti, neviena persona bez īpašnieka atļaujas pat nedrīkst tuvoties īpašumam;
- patents ir spēkā, kamēr nav pierādīts pretējais; tā kā vairums patentu tiek piešķirts pēc ekspertīzes procesa, pierādīt tā neatbilstību likumam nav viegli;
- patentu spēks pieaug eksponenciāli, ja tiek iegūts patentu portfelis; tas ir īpaši svarīgi dažās nozarēs (farmācijā, telekomunikācijās)

Vājās puses:

- patentu tiesības ir negatīvas tiesības; tas ir sevišķi svarīgi nozarēs, kurās pirms produkta laišanas tirgū jāiegūst atļauja (farmācija, agroķīmikālijas);
- patents ir ievainojamas tiesības; lai gan patentus piešķir pēc ekspertīzes procesa, var būt situācijas, kad ir jāaizstāv savas tiesības, jo ir iespējams apstrīdēt patentu uz dažādiem pamatiem (patentspējas trūkums, izklāsta nepietiekamība un tiesības uz patentu);
- patenti ir nacionālas vai reģionālas tiesības; tās neaptver visu pasauli;
- patenti ir terminētas tiesības - ne ilgākas par 20(25) gadiem (ASV - ieskaitot valsts kavējumu piešķiršanas procedūrā);
- patenti ir dārgi (gan iegūšana, gan uzturēšana, gan aizstāvēšana, gan īstenošana);
- patentus var ierobežot ar piespiedu licencēm.

Jaunums Latvijas pieteicējiem:

Ja esat zinātniskās pētniecības institūcija vai atbilstat MVU definīcijai, iesniedzot patenta pieteikumu Latvijā, ir iespējams lūgt, lai Eiropas patentu iestāde veic patentmeklējumu, par kuru maksā Patentu valde (pašlaik PV apmaksā 40 meklējumus gadā)
Nosacījums: pieteikums jāiesniedz latviski un angļiski (vāciski, franciski)
Patentmeklējuma rezultāti tiek saņemti 9 mēnešu laikā

Šāds patentmeklējums ar pievienoto atzinumu par patentspēju ir tāds pats, kā oficiālajā Eiropas patentēšanas procedūrā veiktais